

Een uitstekend netwerk

Infrastructurele opgaven in de HAL-regio

bron: Investeringsstrategie Noord-Hollandse Infrastructuur

Betrouwbare bereikbaarheid

Regio Alkmaar is het meest verstedelijkte gebied van Noord-Holland Noord. De HAL-regio ligt aan de noordrand van de Metro-poolregio Amsterdam, waarmee het sterke relaties heeft. Dit biedt allerlei kansen, de regio is dan ook nog volop in ontwikkeling. Zowel binnenstedelijk als aan de randen hiervan vindt een groot aantal ontwikkelingen plaats. De regio heeft een grote diversiteit aan economische functies. Veel bedrijven hebben een herkomst in de Randstad of hebben er een afzetgebied. Inmiddels is ook de regionale afzet heel belangrijk en groeit de economie vooral door eigen groei en veel minder door instroom van nieuwe bedrijven. Dit vraagt om een goede en betrouwbare bereikbaarheid.

De infrastructuur staat onder druk

De verkeersbewegingen in de regio zijn sterk toegenomen. In de achterliggende jaren tot aan vandaag is dan ook een aantal structurele verbeteringen in het wegennet doorgevoerd om de bereikbaarheid te kunnen behouden, waaronder grootschalige aanpassingen aan de N242. Momenteel staan onder meer de realisatie van de Westfriisiaweg en reconstructie van delen van de N9 op stapel. Er blijven echter structurele problemen in de verkeersafwikkeling bestaan op onze regionale infrastructuur. Deze nemen naar de toekomst in aantal en omvang toe. Dit blijkt ondermeer uit de Capaciteitstoets N242 die in 2012 in opdracht van provincie is uitgevoerd, de verkenningen naar de N9 (Westelijke Randweg Alkmaar) en de Investeringsstrategie Noord-Hollandse Infrastructuur van dit jaar. Weliswaar zijn de meeste knelpunten bij alle betrokken partijen bekend, onzeker is of en op welke wijze deze knelpunten worden opgelost.

Regionaal uitvoeringsprogramma

Regio Alkmaar – het samenwerkingsverband van zeven gemeenten – werkt aan versterking van de gehele regio en aan intergemeentelijke samenwerking op diverse beleidsvelden. Regio Alkmaar heeft de actuele infrastructuur projecten samengevoegd in een regionaal uitvoeringsprogramma, waarin expliciet aandacht is besteed aan de onderlinge relaties van projecten. Op basis daarvan zijn op bestuurlijk niveau door de betreffende gemeenten de prioriteiten infrastructuur voor de regio benoemd.

Regio Alkmaar: prioriteiten infrastructuur

- I N242
- II N504
- III Westelijke Randweg Alkmaar (N9)
- IV Westfriisiaweg
- V A9 aansluiting Heiloo
- VI Uitbreiden verkeersmanagement met lus N245 – N504 – N242
- VII Spoorwegerdoorgangen (Alkmaar, Heerhugowaard, Heiloo, Castricum)
- VIII Stationsgebieden (Alkmaar, Heerhugowaard, Heiloo, Castricum)

Provinciale aanpak

Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI)

De provincie heeft een groot aantal regionale projecten in studie en uitvoering om de provinciale infrastructuur te verbeteren en uit te breiden. Deze projecten zijn opgenomen in het PMI, een voortschrijdend vijfjarenprogramma dat jaarlijks wordt herzien. In het concept PMI 2015-2019 is een aantal projecten in de regio opgenomen. Betrokken wegbeheerders, waaronder de gemeenten, worden betrokken bij de planvorming en financiering.

Project nr.	Omschrijving	Fase en (mogelijke) uitvoering
alg-13	Nieuwe aansluiting op de A9, gemeente Heiloo	Plan 2015 – 2017
alg-38	Reconstructie N9 - Westelijke Randweg Alkmaar	Realisatie 2015-2016
N023-01	Westfriisaweg. Het westelijke deel wordt aangesloten op de N242.	Realisatie 2013-2018
N241-06	Herinrichting kruispunt N241-Langereis (ovale rotonde)	Plan 2015-2016
N241-13	Trajectbenadering N241b (gedeelte N242-A7), onderzoek naar realisatie verbetermaatregelen gelijktijdig met onderhoud.	Studie 2016-2017
N242-09	Reconstructie N242 ter hoogte van Westtangent, duurzaam veilig inrichten N242 en reconstructie van aansluiting die ongelijkvloers wordt gemaakt.	Realisatie 2012-2015
N242-10	Verbeteren langzaam verkeersroute N242, gedeelte Bestevaerstraat-Nieuwe Schermerweg.	Studie Nnb
N242-12	Reconstructie N242, gedeelte Zuidtangent-N504, VRI op kruispunt Edisonstraat.	Realisatie 2014-2015
N242-18	Herinrichting parallelweg N242, gedeelte Roskamsluis-Smuigelweg,	Studie 2016
N242-19	Doorstroming kruispunt Smuigelweg, onderzoek hoe knelpunt met onvoldoende opstelcapaciteit oplossen.	Studie 2017
N242-21	Reconstructie oostelijke afrit N242 met N243-N244, aanleg extra opstelstrook (quick win openbaar vervoer).	Studie 2016
N243-06	Trajectbenadering N243a, onderzoek naar realisatie verbetermaatregelen gelijktijdig met onderhoud.	Studie 2017 - 2018
N245-13	Trajectbenadering N245a (gedeelte N508-N505) en groot onderhoud N504 (gedeelte N245-N242), onderzoek naar realisatie verbetermaatregelen gelijktijdig met onderhoud. Een mogelijke oplossing voor kruispunt N504-Dorpsstraat/Voorburggracht is een LARGAS-kruispunt en voor het kruispunt N504-Spoorstraat een rotonde.	Studie 2017-2018
N508-05	Reconstructie N508-Herenweg, mogelijk oplossing om capaciteit van het kruispunt te verbeteren is het aanbrengen van extra opstelstroken en een andere rijstrook indeling op de zijwegen.	Studie 2016
GGA	GebiedsGerichte Aanpak HAL-regio	Studie 2015

PMI projecten in de HAL-regio

Investeringsstrategie Noord-Hollandse Infrastructuur

Provincie Noord-Holland heeft in 2014 de Investeringsstrategie Noord-Hollandse Infrastructuur vastgesteld (iNHi). De huidige situatie op de provinciale wegen is beoordeeld op de criteria: doorstroming, verkeersonveiligheid en leefbaarheid; dit gerelateerd aan het belang van de weg. De Investeringsstrategie is een afwegingskader voor investeringen op het provinciaal wegennet. De 20 slechtst scorende trajecten worden opgepakt volgens de gebiedsgerichte aanpak (GGA). Van deze top 20 ligt een belangrijk aantal trajecten in de HAL-regio. Voor de HAL-regio wordt daarom als geheel een gebiedsgerichte aanpak voorgestaan. Provincie onderzoekt in 2015 of de geconstateerde knelpunten ook nog in de toekomst bestaan. Overgebleven knelpunten worden uitgewerkt in oplossingen op hoofdlijnen. De oplossingen worden geprioriteerd in een Uitvoeringsagenda en vervolgens in de studiefase van het PMI opgenomen om verder te worden uitgewerkt.

Gebiedsgerichte aanpak

Binnen de Gebiedsgerichte Aanpak HAL-regio wil de Provincie niet zozeer losse knelpunten, maar de oorzaken op netwerkniveau aanpakken. Er wordt gekeken of er naast alle maatregelen die in het kader van het PMI genomen worden, nog aanvullende aanpassingen aan het wegennet noodzakelijk zijn.

Voor de GGA HAL-regio worden in de Investeringsstrategie Noord-Hollands infrastructuur (2014) de volgende punten kansrijk geacht:

- betere uitwisseling van de drie noord-zuid wegen (N242, N245, N9) door aanleg van een nieuwe verbinding tussen deze wegen.
- scheiden van bestemmingsverkeer en doorgaand verkeer.
- Maatregelen op het gebied van verkeersmanagement.
- verbeteren en promoten van alternatieven (mobiliteitsmanagement, openbaar vervoer).

Financiering van projecten

In juni 2009 is er vanuit Provinciale Staten € 60 miljoen gereserveerd voor verbetering van de Westelijke Ring Alkmaar. In 2013 is besloten de 3 noordelijke kruisingen van de westelijke ring aan te pakken en is € 4,6 miljoen ter beschikking gesteld voor de aanpak van de kruisingen Huiswaarderweg, Bergerweg en Terborchlaan.

Om verder invulling te geven aan de doelstelling om de bereikbaarheid van de regio te verbeteren, wordt nu gekeken naar andere maatregelen die de regionale bereikbaarheid en veiligheid voor zowel auto- als fietsverkeer verbeteren. Dit heeft geresulteerd in het Investeringspakket bereikbaarheid Regio Alkmaar. De projecten die zijn opgenomen in dit programma dragen tevens bij aan verbetering van de ketenmobiliteit en betere benutting van het bestaande netwerk door het treffen van verkeersmanagementmaatregelen.

Vanuit de gereserveerde gelden voor de Westelijke Ring Alkmaar is besloten de restantreservering van € 51,4 miljoen aan te wenden voor het Investeringspakket bereikbaarheid Regio Alkmaar.

Investeringspakket bereikbaarheid Regio Alkmaar

Provinciale Staten hebben op 22 september 2014 een reservering gemaakt van projecten voor besteding van de TWIN-H gelden Westelijke Randweg Alkmaar ten behoeve van het Investeringspakket bereikbaarheid Regio Alkmaar.

Project	Verwachte kosten	Bijdrage TWIN-H	Subsidie/ Investering
1 Aansluiting A9	33,6	6,9	investering
2 Risicoreservering aansluiting A9		5,2	nvt
3 Aansluiting N242/Koelmalaan	3	3	subsidie
4 Nollenweg, diverse kruisingen	10	10	investering
5 Bergerweg	2	2	nrb
6 N9 Kogendijk	3	1,5	nrb
7 Verkeersmanagement	1	1	nrb
8 Koelmalaan/Willem de Zwijgerlaan	2	1	subsidie
9 N243 Noordervaart / Gebiedsgerichte Aanpak	21,3	20,8	investering
Totaal	77,4	51,4	

Voorlopige reservering projecten Investeringspakket

De eerder genoemde GGA is onderdeel van dit pakket. De kosten voor de investeringen uit de GGA zijn geraamd op € 30 - 50 miljoen. Het budget voor de GGA is in deze strategie gekoppeld aan de geplande investering in de N243 en daarmee aanzienlijk lager dan de geraamde investeringen. Onduidelijk is of de maatregelen op de N243 leiden tot een betere bereikbaarheid van de regio Alkmaar. Daarmee is op dit moment onzeker wat het uiteindelijke budget voor de GGA zal zijn. Naast middelen uit de TWIN-H zullen er mogelijk middelen aan worden toegevoegd vanuit de lopende onderhouds- en investeringsbudgetten vanuit het PMI en PMO. Voor het PMI geldt op dit moment dat de provincie Noord-Holland met betrokken wegbeheerders afzonderlijke afspraken maakt over de (mede) financiering van PMI projecten.

Knelpunten én oplossingen

Managen van verkeer op de bestaande infrastructuur

Regionaal verkeersmanagement is een belangrijk instrument om het verkeer beter te geleiden, zodat de doorstroming van het verkeer wordt geoptimaliseerd, zonder grootschalige infrastructuur aanpassingen. In de Regio Alkmaar is een netwerk gedefinieerd waarop actief verkeer wordt gestuurd, en zijn afspraken gemaakt hoe het verkeer over dit netwerk zo te sturen, zodat overbelasting kan worden voorkomen of uitgesteld. Een aantal van de trajecten in dit verkeersmanagement netwerk staat echter ook in de top 20 infrastructuur knelpunten van het provinciale wegennet, wat problemen oplevert voor verkeersmanagement. Andere wegen, met name in het noorden van de regio, zijn nog niet opgenomen in het netwerk. Opnemen van deze wegen biedt kansen voor een betere sturing van het verkeer in de regio.

Infrastructuurknelpunten

In de investeringsstrategie, het PMI en de visie van de regio is een groot aantal problematische trajecten en knelpunten gedefinieerd in het noordelijke deel van het HAL gebied. In diverse studies in het recente verleden zijn deze onderzocht op mogelijke oplossingen. Hieronder volgt trajectgewijs een korte toelichting.

Traject N242 tussen A9 en N241

Op de N242 zijn het afgelopen decennium diverse maatregelen getroffen om de doorstroming en veiligheid te verbeteren. Daarnaast staan enkele maatregelen op stapel, waaronder de aansluiting van de Westfrisiaweg en het plaatsen van een VRI op de kruising Edisonstraat.

Inmiddels is de N242 de drukste provinciale weg in Noord-Holland en van groot belang voor de regionale bereikbaarheid. Analyses tonen aan dat er snel nieuwe knelpunten op grote delen van dit traject ontstaan.

Voor de individuele knelpunten zijn ook mogelijke oplossingsrichtingen benoemd.

Knelpunten	Oplossingsrichtingen
Smaragdweg (oost)	Turborotonde
Koelmalaan	Turborotonden
Nieuwe Schermerweg	Extra opstelstrook oostzijde
N508 (Nollen)	Zie N508
Spoorviaduct	Verbreden viaduct
Spoorovergang Zuidtangent	Ongelijkvloerse aansluiting
Broekerweg – Uitvalsweg	Optimalisatie bestaande route
Pannekeetweg	Niet onderzocht
Smuigelweg	Afsluiten of verplaatsen kruising
N241/ Verlaat	Uitbreiden rijstroken turborotonde

Daarnaast is in de Capaciteitsstudie uit 2012 geconstateerd dat de verkeersstroom op de N242 op onderdelen moeizaam zal verlopen, waaronder in de ochtendspits tussen Nollenweg en Diamantweg en in de avondspits tussen Westtangent en Zuidtangent. Het knelpunt op de Zuidtangent bij de spoorwegovergang veroorzaakt weliswaar beperkt knelpunten op de N242, voor de ontsluiting van gemeente Heerhugowaard heeft de beperking in de doorstroming grote gevolgen voor de bereikbaarheid. Een ongelijkvloerse spoorkruising maakt dan ook onlosmakelijk onderdeel uit van de Visie Zuidtangent (2012) en de Structuurvisie Stationsgebied (2013) van gemeente Heerhugowaard. De aansluitingen vanuit het gemeentelijk wegennet van Langedijk op de N242 zijn niet ideaal. De ontsluitingsroutes doorsnijden de van oudsher aanwezige bebouwing. Richting Langedijk zorgt de beperkte capaciteit van de Uitvalsweg en het knelpunt bij de Pannekeetweg voor verminderde bereikbaarheid. Door de ontwikkeling van Broekhorn en realisatie van de kruising Zuidtangent, is opwaardering van de oostelijke ontsluiting niet meer mogelijk.

N508

Sinds de opwaardering van de Ringweg Oost (N242) is de Nollenweg (N508) als verbindingsweg een stuk drukker geworden. Er wordt een tweetal knelpunten op de N508 geconstateerd:

- Aansluiting N245.
- Aansluiting N242.

Voor de aansluiting N242 – N508 wordt er aan gedacht om de westzijde van de aansluiting te reconstrueren, waardoor de grote stroom linksaf richting N242 wordt vervangen door een rechtsaf beweging. Voor de aansluiting N245 is een aantal korte- en lange-termijn maatregelen denkbaar en inzichtelijk gemaakt.

N245

De Schagerweg (N245) vervult een belangrijke functie voor zowel de interne bereikbaarheid van de HAL-regio als voor de bereikbaarheid van de gemeente Schagen. Naast de aansluiting met de N508 zijn er in de studie Ontsluitingsstructuur Langedijk knelpunten gedefinieerd op de kruisingen met De Helling en de Laan van Darmstad. Dit laatste kruispunt heeft ook negatieve effecten op de doorstroming van het openbaar vervoer.

Aan de westzijde voeren de ontsluitingsroutes van Langedijk door agrarisch gebied. Naar de toekomst verdient het de aanbeveling om de westelijke ontsluiting op de N245 van met name Sint Pancras en Broek op Langedijk te verbeteren. Dit kan de druk wegemen van de nu al overbelaste oostelijke ontsluitingsroutes naar de N242. Gedacht wordt aan het verleggen van de Spanjaardsdam en een nieuwe ontsluitingsweg aan de noordzijde van Sint Pancras.

N9

De rijksweg N9 loopt van Alkmaar tot Den Helder. De Westelijke Randweg Alkmaar (WRA) maakt deel uit van de N9 en is een belangrijke as voor het regionale verkeer in de omgeving Alkmaar en richting Den Helder en de kust. Er is sprake van een verminderde verkeersdoorstroming op de Westelijke Randweg. Dit heeft te maken met capaciteitsproblemen op de kruispunten, hierdoor ontstaan opstoppingen op de toegangswegen. In nadere verkenningen en onderzoeken zijn verbeteringsmaatregelen onderzocht voor de volgende zeven kruispunten: Huiswaarderweg, Bergerweg, Terborchlaan, Aert de Gelderlaan, Regulierslaan, Kennemerstraatweg en Kooimeerplein.

Door provincie, Rijkswaterstaat en betrokken gemeenten is besloten dat alleen de eerste drie (meest noordelijke) kruispunten worden gereconstrueerd: de kruispunten Huiswaarderweg en Bergerweg worden verbreed door de aanleg van extra rijstroken voor afslaand verkeer, daarnaast krijgt het kruispunt Terborchlaan een tweetal extra opstelstroken om de verkeersstromen beter te scheiden. Ook worden de verkeerslichten aangepast om de doorstroming te verbeteren. De andere kruispunten op de ring worden vooralsnog niet aangepakt. Wel wordt mogelijk opnieuw gekeken naar (kleinschalige) optimalisaties aan de kruising met de Kennemerstraatweg (kruispuntconfiguratie). Daarnaast is de kruising ten noorden van de randweg, N9 – Kogendijk, opgenomen in het eerder genoemde Investeringspakket. Dit knelpunt betreft een knelpunt voor fiets, auto en bus.

Naar de toekomst toe kan de rol van de N9 als stroomweg naar de Kop van Noord-Holland worden vergroot door een verbinding te maken met de Westfrisiaweg via de N504.

N504

In 2009 heeft provincie Noord-Holland – in samenwerking met gemeente Langedijk – een verkenning uit laten voeren naar knelpunten op onder meer de N504. Uit deze studie bleken grootschalige knelpunten op de kruising met de Voorburggracht/ Dorpsstraat en met de Spoorstraat. In 2013 is in opdracht van gemeente Langedijk opnieuw gekeken naar dit traject. Hierbij is tevens onderzocht hoe de verkeerskundige oplossingen kunnen bijdragen het historische dorpslint van de kernen in de gemeente te herstellen. In de studie is voor de Voorburggracht gekeken naar een oplossing met een tunnelbak, rotonde, VRI en voorrangplein. Op basis van de doorstroming, inpassing, kosten en de kansen voor het herstel van het dorpslint, heeft de gemeente de voorkeur uitgesproken voor een oplossing met een voorrangplein, waar de eerdere structuurvisie van de gemeente nog uitging van een ongelijkvloerse oplossing. Voor de kruising Spoorstraat is een voorkeur voor een rotonde.

Verdere opwaardering van de N504 is een grote wens van het georganiseerde bedrijfsleven (FBA). In de visie van het bedrijfsleven is een nieuwe aansluiting van de N504 op de N9 een kansrijke oplossing voor de bredere regionale bereikbaarheid. Het Economisch Forum Noord-Holland Noord heeft deze visie omarmd in haar recent gepresenteerde Top 10 wensen. Deze visie is niet eerder verkeerskundig onderzocht, maar past als kansrijke oplossing goed in de door de provincie gewenste betere uitwisseling van de drie noord-zuid wegen (N242, N245, N9) in het gebied en moet dus zeker nader uitgewerkt worden. Door aanleg van een nieuwe verbinding tussen de N504 en N9 ontstaat namelijk een tweede ring-structuur in het noordelijk deel van de regio Alkmaar richting de Westfrisiaweg, waardoor de robuustheid en betrouwbaarheid van het totale netwerk wordt verstevigd. Niet alleen voor de regio Alkmaar, maar ook voor de bereikbaarheid van de kust, Den Helder en Greenport Noord-Holland Noord is een betere verbinding in dit gebied van groot belang voor de economische ontwikkeling.

Conclusie

Een doorgaande economische ontwikkeling van de regio is gebaat bij een goed functionerende infrastructuur. Dit betreft diverse regionale wegen waarop de HAL-regio draaiend wordt gehouden. Dit document geeft een beknopt overzicht van belangrijke knelpunten en haalbare oplossingen op deze regionale infrastructuur. Het toont aan dat een groot aantal projecten in gang is gezet, maar dat de onderlinge samenhang niet altijd aanwezig is. Zowel verkeerskundig niet, als financieel niet. Het is de vraag of het investeringspakket bereikbaarheid regio Alkmaar voldoende is voor het oplossen van alle bereikbaarheidsknelpunten. Het noordelijk deel van de HAL-regio moet nog worden toegevoegd aan dit investeringspakket. Concreet gaat het dan om de N9, N242 en N245 en de uitwisseling tussen deze wegen via de N504. En de ontwikkeling van de stationslocaties. Een aanpak op netwerkniveau is daarbij kansrijker dan een knelpuntenbenadering, immers knelpunten en oplossingen in een cluster kunnen elkaar versterken. Een verdere regionale aanpak, met samenhang van de verschillende regionale en lokale plannen, is noodzakelijk om te voorkomen dat het oplossen van het ene knelpunt een ander knelpunt veroorzaakt en om er voor zorg te dragen dat de juiste projecten daadwerkelijk gerealiseerd gaan worden. Hiervoor moeten alle partijen gezamenlijke optrekken. Een goede bereikbaarheid van de regio Alkmaar over veilige wegen met oog voor de leefbaarheid is uiteindelijk het gezamenlijke doel.

De toekomst

Het instellen van een Investeringspakket bereikbaarheid Regio Alkmaar is een belangrijke eerste stap in het bereikbaar houden van de regio. De GebiedsGerichte Aanpak is een doeltreffende tweede stap om de beschikbare middelen doeltreffend in te zetten in de hele regio. De Regio Alkmaar en het georganiseerde bedrijfsleven kijken ernaar uit om samen met de provincie Noord-Holland te werken aan de toekomstige ontwikkeling van het gebied.

Colofon

Deze publicatie is tot stand gekomen in opdracht van de gemeente Langedijk, en mede namens de gemeenten Alkmaar, Bergen, Heerhugowaard en Schagen en het georganiseerde regionale bedrijfsleven BKL, FBA en AOL opgesteld.